

Platforma Semana

Krótką instrukcja obsługi

Université Paris Sorbonne

CELTA

Centre de Linguistique Théorique et Appliquée
Centrum Lingwistyki Teoretycznej i Stosowanej

Maison de la recherche 28 rue Serpente, 75006 PARIS

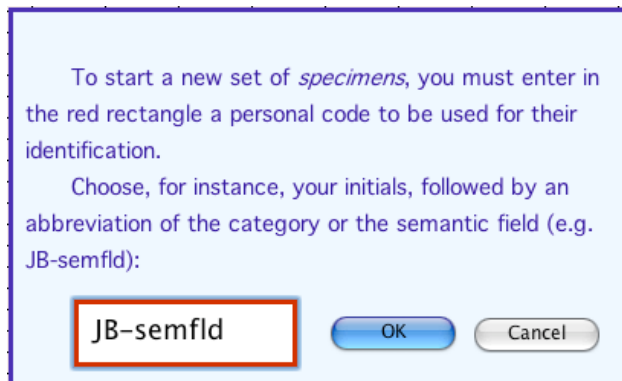
Przekład z angielskiego Aleksandry Walkiewicz

celta@paris4.sorbonne.fr

CELTA Sorbonne

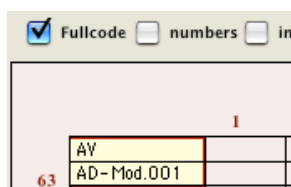
1. Tworzenie bazy danych

Otwórz program Semana. Aby utworzyć (nową) bazę danych, musisz najpierw nadać jej nazwę i zachować. Program podpowiada, by nazwa zawierała inicjały użytkownika oraz skrót nazwy dziedziny, którą się zajmuje :

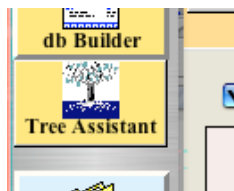
Przykład : AD-Mod dla *Anne Dupont* – *Modalność*

Na ekranie wyświetli się następujący obraz:

2. Tworzenie parametrów w zakładce Tree Builder Assistant

Zanim rozpoczniesz wprowadzanie danych do nowoutworzonej bazy, przejdź do zakładki [Tree Builder Assistant], aby utworzyć przynajmniej jeden parametr i jego wartości. Pamiętaj, że parametry stanowią część hierarchicznego układu (zob. niżej). Kliknij ikonę „Tree Assistant” po lewej stronie ekranu.

Aby utworzyć lub dodać parametr, naciśnij zielony przycisk [New Feature]

Otrzymaś następujące wyrażenie:

NEWFEATURE--*-{ATT}=[val1|val2]

zawierające:

- (a) nazwę (pierwszego) węzła **NEWFEATURE**
- (b) parametr (ang. attribute) **{ATT}**
- (c) wartości **[val1|val2]**

Naciśnij przycisk **[Edit node]**, aby zmienić nazwę węzła **NEWFEATURE**, nazwę parametru **{ATT}** i jego wartości **[val1|val2]**. Pamiętaj, że wartości mogą być używane dwojako: w odniesieniu do parametrów jedno- lub wielowartościowych (por. podrozdział „Tworzenie kart”).

W nazwach węzłów, parametrów i wartości nie można używać znaku „-” ani spacji. Należy też pamiętać, że znaki „+”, „>” i „:” zarezerwowane są dla innych celów.

UWAGA: Podczas edycji węzła, parametru lub jego wartości należy zawsze potwierdzać wpisaną treść klawiszem *enter*.

Jeśli wpisujemy, na przykład, **CECHA--*KOLOR--*JASNY--*-{CKJ}=[czerwony|zielony]**, pierwsza część wyrażenia (**CECHA--*KOLOR--*JASNY**) odpowiada *znaczeniu* parametru, który nazywamy skrótem **{CKJ}**, natomiast **[czerwony|zielony]** to wartości tego parametru. Parametry **{CKJ}** stanowią więc części (ścieżki) *Struktur Cech Semantycznych* (drzew), ponieważ ich opisy (znaczenia) są zhierarchizowane. Jeśli potrzebne są więcej niż dwie wartości danego parametru, można je łatwo dodawać za pomocą przycisku **[Edit node]**. Kolejne wartości należy zawsze oddzielać od siebie znakiem “|”.

Uwaga! Zachowuj jak najczęściej edytowane drzewo, używając opcji **[File > Save Tree]**. To ważne, ponieważ każde wybranie opcji **[Edit > Undo]** (edycja cofnij) powoduje skasowanie wszelkich zmian wprowadzonych od czasu ostatniego zachowania drzewa.

Przykład drzewa opisującego aspekt:

```
ASPECT--*ANALYSIS--*MOMENT----*-{AM}=[enter|initial|exit|finish|start|terminal]
*
*   *-STAGE-----*-{AS}=[after|before|begin|end|run]
*
*   *-WHOLEPART--*-{WHP}=[part|whole]
*
*   *-CONTROL--*COMPOSITE----*-{CCS}=[indefinite|parallel|sequential]
*
*   *-MODIFICATION--*FLOW--*-{CMF}=[interrupt|keep|offandon|resume|stop|trans]
*
*   *-INTENSITY--*-{CMI}=[decrease|increase|strong|weak]
*
*   *-REPETITION---*-{CRE}=[defnb|indnb|no]
```

Linie widoczne w zakładce [Tree Editor] odpowiadają ścieżkom w hierarchii drzewa. Ich liście (w nawiasach { }) to nazwy parametrów, a rozszerzenia w nawiasach kwadratowych [ ] reprezentują listy wartości parametrów.

Po zgromadzeniu większej liczby kart może się okazać, że trzeba będzie dodać lub zmienić niektóre parametry lub wartości. Można to zrobić, stosując tę samą procedurę.

3. Drzewa, ich kod i słownik

UWAGA: W obrębie drzew różne węzły mogą nosić tę samą (powtarzającą się) nazwę, nie mogą mieć wtedy jednak identycznych nazw parametrów i ich wartości.

```

SITUATION-*--1ARGSTR-*--1ROLE--*--{R}=[ active | median | passive ]
*
*      *-FILLER-*--KIND---*--{FK}=[ agent | figure ]
*
*      *-QUALIA-*--{FQ1}=[ hum | nHum ]
*
*      *-QUANTA-*--{FQn}=[ aE | aU ]
*
*--2ANCSTR-*--1ANCHOR--*--{A}=[ initial | intermediary | terminal ]
*--LOCATION-*--GROUND-*--{LG}=[ time | space ]
*      *-QUALIA-*--{LQ1}=[ big | small ]
*      *-QUANTA-*--{LQn}=[ lE | lU ]

```

W powyższym drzewie zaznaczono na czerwono identyczne nazwy węzłów **QUALIA**, którym przypisano jednak różne nazwy parametrów, odpowiednio {FQ1} i {LQ1}, oraz różne nazwy wartości, odpowiednio [hum|nHum] i [big|small].

Po prawej stronie ekranu w zakładce [Tree Builder Assistant] znajdują się następujące przyciski:

W zakładce „CODE” wyświetlają się kolejno FULL NAME TREES (pełne drzewa, w formie ułatwiającej odczytanie) i ABBREVIATED TREES (skrótowe drzewa, dla potrzeb analizy semantycznej). Kod drzew składa się z następujących trzech sekcji:

```

ASPECT,ANALYSIS,MOMENT,MINN,{AMI}=[enter|exit|finish|start]
ASPECT,ANALYSIS,MOMENT,MOUO,{AMO}=[initial|terminal]
ASPECT,ANALYSIS,STAGE,SINN,{ASI}=[begin|end|run]
***
ASP,ANLS,MOM,MOMI,{AMI}=[ent|exi|fin|str]
ASP,ANLS,MOM,MOMO,{AMO}=[ini|ter]
ASP,ANLS,STG,SI,{ASI}=[beg|end|run]
###
{AMI},inner moment
{AMO},outer moment
{ASI},inner stage

```

FULL NAME TREE(S): lista gałęzi drzewa wraz z parametrami i ich wszystkimi wartościami:

```
ASPECT,ANALYSIS,MOMENT,INNER{AMI}=[enter|initial|exit|finish|start|terminal]
```

ABBREVIATED TREE(S): podana w formie skrótu lista gałęzi drzewa wraz z parametrami i ich wszystkimi wartościami:

```
ASP,ANLS,MOM,{AMI}=[ent|ini|exi|fin|str|ter]
```

Naciśnięcie klawisza „GLOSSARY” umożliwia edycję definicji języka naturalnego. W definicjach nie można używać przecinków.

Oto przykłady rzeczywistych drzew w wersji „skrótowej” i „pełnej”:

Pełne drzewo

```
ASPECT, ANALYSIS, MOMENT, MINN, {AMI}=[enter|exit|finish|start]
ASPECT, ANALYSIS, MOMENT, MOUT, {AMO}=[initial|terminal]
ASPECT, ANALYSIS, STAGE, SINN, {ASI}=[begin|end|run]
ASPECT, ANALYSIS, STAGE, SOUT, {ASO}=[before|after]
ASPECT, ANALYSIS, WHOLEPART, {WHP}=[part|whole]
ASPECT, CONTROL, COMPOSITION, {CCS}=[indefinite|parallel|sequential]
ASPECT, CONTROL, MODIFICATION, FLOW, {CMF}=[interrupt|keep|offandon|resume|
stop|trans]
ASPECT, CONTROL, MODIFICATION, INTENSITY, {CMI}=[decrease|increase|strong|weak]
ASPECT, CONTROL, REPETITION, {CRE}=[defnb|indnb|no]
MORPH, MORPHCOMP, {MCP}=[impPrf|prfImp|prfImpPrf]
MORPH, MORPHMARKER, {+MRK}=[do|na|nad|o|od|po|pod|prze|przed|przy|roz|u|w
|wspol|wy|wz|z|za|+ZERO|+AUX|+POST]
SITTYPE, {TYP}=[event|ordProcess|refProcess|state]
```

Drzewo ze skrótami

```
ASP, ANLS, MOM, MOMI, {AMI}=[ent|exi|fin|str]
ASP, ANLS, MOM, MOMO, {AMO}=[ini|ter]
ASP, ANLS, STG, SI, {ASI}=[beg|end|run]
ASP, ANLS, STG, SO, {ASO}=[aft|bef]
ASP, ANLS, WHP, {WHP}=[prt|whl]
ASP, CNL, COMP, {CCS}=[ind|par|seq]
ASP, CNL, MOD, FLO, {CMF}=[intr|kp|offOn|res|stp|trs]
ASP, CNL, MOD, INT, {CMI}=[dec|inc|stg|wea]
ASP, CNL, REP, {CRE}=[dnb|inb|no]
MPH, MPCC, {MCP}=[ip|pi|pip]
MPH, MPH, {+MRK}=[do|na|nad|o|od|po|pod|prze|przed|przy|roz|u|w|wsp|wy|w
z|z|za|+Z|+AUX|MRK]
STYP, {TYP}=[evt|oPro|rPro|sta]
```

Parametry i ich pełne nazwy

```
{+MRK},perf aspect morph marker : prefix postfix and auxiliary
{AMI},inner moment
{AMO},outer moment
{ASI},inner stage
{ASO},outer stage
{CCS},composition of two or more situations into one
{CMF},modification of flow
{CMI},modification of intensity
{CRE},repetition
{MCP},morphological aspectual composition
{TYP},type of situation
{WHP},situation viewed as whole or part
```

4. Tworzenie kart w zakładce Db Builder

Każdej nowoutworzonej karcie zostanie automatycznie przypisany numer identyfikacyjny, np. AD-mod.001.

Menu kart zawiera następujące opcje:

Tools : New Card, Delete Card, Export Card, Import Card (Narzędzia: Nowa karta, Usuń kartę, Eksportuj kartę, Importuj kartę).

Tree : Partial Tree, Complete Tree (Drzewo: Fragment drzewa, Pełne drzewo).

Po kliknięciu opcji „Complete Tree” ukaże się drzewo zawierające wszystkie atrybuty i ich możliwe wartości (dzięki tej opcji można np. wybrać niektóre gałęzie drzewa dla opisanego elementu karty, nad którą pracujesz). Kiedy skończysz opisywać wybrany element, kliknięcie opcji „Partial Tree” pozwoli Ci obejrzeć drzewo, które mu przypisałeś.

Każdy plik tworzony w zakładce [db Builder] zawiera trzy pola widoczne po lewej stronie ekranu: Original (oryginał), Translation (tłumaczenie) i Observation (obserwacje). Pole Original umożliwia edycję lub wklejenie z pliku Worda fragmentu tekstu w dowolnym języku. Jeśli tekst ten zawiera znaki specjalne (niekodowane w ASCII), najlepiej jest edytować go najpierw w pliku Worda, a dopiero wtedy skopiować do odpowiedniej karty w bazie danych.

Aby opisać fragment tekstu z danej karty, należy wybrać parametry i ich wartości w polu „Attributes” po prawej stronie.

Wystarczy dokonać wyboru spośród parametrów i ich wartości utworzonych wcześniej w zakładce Tree Builder Assistant.

UWAGA: nowe parametry oraz wartości należy zawsze tworzyć w zakładce [Tree Builder Assistant], a nie w zakładce [db Builder].

Menu „Attributes and values” w zakładce [db Builder] pozwala wybrać parametry i ich wartości, których chcesz użyć do opisanego fragmentu tekstu na danej karcie.

Kliknij na parametr, a jego wartości ukażą się w prawej kolumnie. Wybierz jedną z nich (jeśli mamy do czynienia z parametrem jednowartościowym), a wyświetli się poniżej w polu „Attribute-values”. Aby wybrać więcej niż jedną wartość dla parametru wielowartościowego, naciśnij klawisz (CTRL), klikając jednocześnie na którąś wartość tego parametru. W oknie wybierania naciśnij klawisz (CTRL) (jeśli pracujesz w systemie Windows) lub (Apple) (jeśli pracujesz na Macintoshu).

Po wybraniu wartości opisujących dany fragment tekstu możesz obejrzeć fragment drzewa, który zbudowałeś, klikając opcję „Tree Partial Tree” w menu u góry karty:

Wyświetli się fragment drzewa odpowiadający opisywanemu tekstowi na danej karcie:

```
ASPECT--*--ANALYSIS--*--WHOLEPART--*--{WHP}=whole
*
*-CONTROL---*--REPETITION--*--{CRE}=no

MORPH--*--MORPHCOMP---*--{MCP}=impPrf
*
*-MORPHMARKER--*--{+MRK}=+ZERO

SITTYPE--*--{TYP}=event
```

Każda karta zawiera pole „index”, pozwalające klasyfikować karty według określonego klucza. Na przykład w pliku opisującym aspekt w języku polskim jako indeksu użyto kategorii

dokonany lub niedokonany, co pozwala zaliczyć każdy czasownik opisywany w danej karcie do jednej z dwóch klas.

Po kliknięciu na lewy przycisk (potrójny prostokąt) powyżej menu „index” uzyskamy zestawienie (Synthetic Table View) w postaci tabeli zawierającej wszystkie parametry używane do opisu poszczególnych kart.

Opcja ta pozwala na porównywanie opisów, które przypisałeś różnym kartom.

5. Synthetic Table View: zestawienie parametrów w zakładce [db Builder]

Kiedy wyświetlimy pierwszą kartę w zakładce *Dynamic Database Builder* (i pod warunkiem, że do bazy wprowadzono już jakieś dane), opisy przypisane wszystkim kartom zostaną zestawione w tabeli.

Kolumny zawierają skróty nazw parametrów, a wiersze – nazwy identyfikacyjne poszczególnych kart. Wybierając spośród opcji „Full codes”, „Index” lub „Numbers” możesz zdecydować, czy mają się wyświetlać pełne nazwy kart, ich indeks, czy tylko ich numer porządkowy w pliku.

Aby uzyskać w kolumnach widok pełnych nazw parametrów lub tylko ich skrótów, wybierz w menu odpowiednio „Full Names” lub „Abbrev”.

Dane w wierszach tabeli można porządkować albo według numeru kart, albo według dowolnego parametru. Jeśli chcesz uporządkować wiersze według wartości danego parametru, ustaw się w pierwszym wierszu tabeli i kliknij nazwężądanego parametru.

Aby powrócić do zwykłego sposobu wyświetlania kart według numerów, wejdź w menu [Tools] i wybierz YES w zakładce [Preferences].

Po naciśnięciu klawisza (CTRL) i wybraniu numeru karty z pierwszej kolumny tabeli uzyskujemy szybki podgląd tekstu opisywanego na karcie oraz struktury przypisanych mu cech.

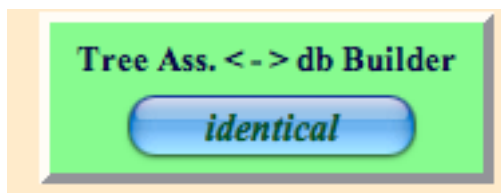
jb	+AUX	STR	^	deg	^	seq	^	^	no
10									
13									
20									
27									
28									
29									
40									
41									
46									
56									
72									
92									
92									
92									
30									

6. Porównywanie danych: Tree Assistant <-> db Builder

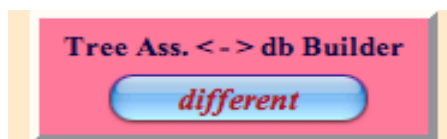
Program umożliwia porównywanie parametrów i wartości wprowadzonych w zakładce [Tree Builder Assistant] z tymi, których używasz w bazie danych.

Po skończonej edycji nowego lub już istniejącego drzewa w zakładce [Tree Builder Assistant] wybierz w menu „File” opcję „Transfer to db Builder” (przenieś do db Builder). Rozpoczynając pracę w bazie, która zawiera już jakieś drzewo, możesz także wybrać opcję „Import from db Builder”.

Podczas edycji drzewa, po każdej wprowadzonej modyfikacji, użyj przycisku służącego do porównywania parametrów drzewa z parametrami widocznymi w zakładce [db Builder].

Wyświetli się informacja: Identical (identyczne) lub Different (różne).

Po naciśnięciu przycisku *different* pojawią się dwie kolumny, zawierające porównanie parametrów i ich wartości w zakładce [db Builder] oraz [Tree Assistant].

AV in db-Builder	AV in Tree Assistant
	ATT,val1
	ATT,val2

Aby przenieść do bazy danych parametry, które istnieją tylko w drzewie, wystarczy nacisnąć przycisk „Accept”. Wyświetli się ostrzeżenie, że parametry w bazie danych zostaną zmienione zgodnie z parametrami w zakładce [Tree Builder Assistant] i że zmiana ta jest nieodwracalna.